

Jaké máte povinnosti vůči hasičům

Neznalost zákona neomlouvá. Jako občan máte vůči hasičům určité povinnosti. Hasičský záchranný sbor JMK ve spolupráci s Policií ČR – Krajské ředitelství Brno a Diecézní charitou Brno Vás s Vašimi povinnostmi seznámí.

Obr. 1: Povodeň v roce 2006 potrápila i obyvatele jižní Moravy.

Základní pojmy

Mimořádná událost: škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a taky havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací (dále jen „ZaLP“).

Záchranné práce: činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života,

zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin.

Likvidační práce: činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

Osobní pomoc: činnost nebo služba při provádění ZaLP a při cvičení na výzvu velitele zásahu (dále jen „VZ“), hejtmána nebo starosty obce. Osobní pomocí se rozumí také pomoc poskytnutá dobrovolně.

Věcná pomoc: poskytnutí věcných prostředků při provádění ZaLP a při cvičení na výzvu VZ, hejtmána nebo starosty obce. Věcnou pomocí se rozumí také pomoc poskytnutá dobrovolně.

Pracovní povinnost: povinnost občana vykonávat po nezbytně nutnou dobu určené práce, které jsou nutné pro řešení krizové situace a které jsou tyto osoby povinny konat v místě určeném orgánem krizového řízení, a podle potřeb pro řešení krizové situace i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

Pracovní výpomoc: povinnost občana vykonávat jednorázové a mimořádné úkoly nezbytné pro řešení krizové situace, které jsou povinny konat v místě určeném orgánem krizového řízení, a podle potřeb pro řešení krizové situace i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

Zákon o požární ochraně (133/1985 Sb.)

Dle tohoto zákona jste povinni:

- počínat si tak, aby nedocházelo ke vzniku požáru, zejména při používání tepelných, elektrických, plynových a jiných spotřebičů a komínů, při skladování a používání hořlavých nebo požárně nebezpečných látek, manipulaci s nimi nebo s otevřeným ohněm či jiným zdrojem zapálení,

- **zajistit přístup k rozvodným zařízením** elektrické energie a k uzávěrům plynu, vody a topení,
- **plnit příkazy a dodržovat zákazy** týkající se **požární ochrany** na označených místech,
- **obstarat požárně bezpečnostní zařízení** a věcné prostředky požární ochrany v rozsahu stanoveném zákonem,
- **zajistit přístup k požárně bezpečnostním zařízením** a věcným prostředkům požární ochrany za účelem jejich včasného použití a dále **udržovat tato zařízení** a věcné prostředky **v provozuschopném stavu**; uvedené povinnosti se vztahují na osoby, které mají uvedená zařízení a věcné prostředky ve vlastnictví či užívání,
- **vytvářet** v prostorách ve svém vlastnictví nebo užívání **podmínky pro rychlé zdolání požáru a pro záchranné práce**,
- **umožnit** orgánu státního požárního dozoru provedení potřebných úkonů při **zjišťování příčiny vzniku požáru** a v odůvodněných případech mu bezúplatně **poskytnout výrobky** nebo **vzorky** k provedení požárně technické expertizy ke zjištění příčiny vzniku požáru,
- **oznamovat** bez odkladu **každý požár** (linka 150)
- **dodržovat podmínky** nebo **návody** vztahující se k požární bezpečnosti výrobků nebo činností,
- **provést** nutná **opatření pro záchranu ohrožených osob**,
- **uhasit požár**, jestliže je to možné, nebo **provést** nutná **opatření k zamezení jeho šíření**,
- **poskytnout osobní pomoc** jednotce požární ochrany na výzvu velitele zásahu, velitele jednotky požární ochrany nebo obce.

Obr. 2: Jste povinni ohlásit každý požár, i když jej uhasíte.

Obr. 3: Neparkujte na nástupních plochách pro hasiče!

Co nesmíte:

- vědomě **bezdůvodně přivolat jednotku požární ochrany** nebo **zneužít linku tísňového volání**,
- **provádět práce**, které mohou vést ke vzniku požáru, **v rozporu s předpisy** o požární bezpečnosti,
- **poškozovat, zneužívat** nebo jiným způsobem **znemožňovat použití hasičích přístrojů** nebo jiných věcných prostředků požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení,
- **omezit** nebo **znemožnit použití** označených **nástupních ploch** pro požární techniku,

- **používat barevné označení** vozidel, lodí a letadel **jednotek požární ochrany,**
- **provádět vypalování porostů,**
- na výzvu velitele zásahu, velitele jednotky požární ochrany nebo obce **poskytnout dopravní prostředky, zdroje vody, spojová zařízení a jiné věci** potřebné **ke zdoání požáru.**

Zákon o integrovaném záchranném systému (239/2000 Sb.)

Z tohoto zákona pro Vás plynou následující povinnosti:

- **strpět omezení** vyplývající z opatření stanovených při mimořádné události a omezení nařízená VZ při provádění ZaLP,
- **poskytnout** na výzvu starosty obce nebo VZ **osobní nebo věcnou pomoc,**
- pokud jste vlastníkem, uživatelem nebo správcem nemovitosti, jste, pokud je to nutné k provádění ZaLP, **povinni strpět vstup osob, které tyto práce vykonávají na Váš pozemek nebo do objektu,** strpět použití nezbytné techniky, provedení terénních úprav, budování ochranných staveb, vyklizení pozemku a odstranění staveb, jejich částí, zařízení a porostů,
- **poskytnout VZ informace** o skutečnostech, které by mohly **ohrožit životy nebo zdraví osob,** které provádějí zásah nebo ostatního obyvatelstva (zejména informace o výbušninách, nebezpečných chemických látkách, zdrojích ionizujícího zařízení, dravých či nebezpečných zvířat),
- **strpět umístění zařízení systému varování a vyrozumění** (sirény apod.) **na nemovitostech,** které máte ve svém vlastnictví a umožnit k nim přístup HZS kraje nebo jím zmocněných osobám za účelem používání, kontroly, údržby a oprav.

Obr. 4: Na výzvu velitele zásahu jste povinni poskytnout osobní či věcnou pomoc.

Osobní nebo věcnou pomoc **nemusí** poskytnout osoby, které požívají výsady a imunity dle mezinárodního práva.

Od osobní pomoci jsou dále osvobozeny:

- osoby ve věku do 18 let a od 62 let,
- osoby zdravotně nezpůsobilé k výkonu požadovaných činností,
- plně invalidní osoby,
- poslanci a senátoři Parlamentu ČR a členové vlády.

Pokud byste vystavili vážnému ohrožení sebe nebo své blízké anebo pokud Vám v tom brání důležité okolnosti, které by zjevně způsobily závažnější následky, jste od této povinnosti také osvobozeni.

Samozřejmě můžete poskytnout dobrovolnou pomoc (avšak vždy s vědomím VZ, hejtmána nebo starosty obce).

Pokud **nesplníte povinnosti**, které Vám ukládá tento zákon, může Vám být uložena **pokuta ve výši 20 000 Kč**.

Zákon o krizovém řízení (240/2000 Sb.)

V době krizového stavu jste povinni:

- **uposlechnout výzvy** oprávněných orgánů krizového řízení **k zaevidování** na stanoveném místě z důvodu uložení pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci,
- **hlásit přechodnou změnu svého pobytu** v obci, v jejímž správním území budete pobývat, pokud Vám tato povinnost vyplyne z krizových opatření nařízených orgánem krizového řízení,
- **strpět omezení** vyplývající z krizových opatření stanovených v době krizového stavu,
- **vykonávat** uloženou **pracovní povinnost** nebo **pracovní výpomoc**,
- **poskytnout** požadované **věcné prostředky**.

Plnění těchto povinností můžete **odmítnout**, pokud byste jejich plněním **ohrozili život nebo zdraví vlastní nebo jiných osob** anebo pokud jsou povinnosti Vám ukládané v rozporu se zákonem.

Obr. 5: Plnění pytlů s pískem při povodních.

Obsah, rozsah a místo prací v rámci pracovní povinnosti v době nouzového stavu a stavu ohrožení státu Vám **stanoví hejtmán pracovním příkazem** (ten obsahuje: Vaše osobní údaje, den a místo nástupu pracovní povinnosti, druh práce, předpokládanou délku plnění povinnosti, poučení a označení orgánu, který pracovní příkaz vydal).

Pracovní výpomoc v době krizového stavu Vám **ukládá hejtmán** nebo **obec**, které Vám po ukončení této povinnosti vydají **potvrzení** (to obsahuje: Vaše osobní údaje, den zahájení a ukončení pracovní výpomoci, počet odpracovaných hodin, druh a místo práce, poučení o náhradě a označení orgánu, který potvrzení vydal).

V případě, že **nejste schopni ze zdravotních důvodů** uloženou pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc konat, **doložíte** tuto skutečnost **lékařským posudkem**, který vystaví zdravotnické zařízení určené orgánem, který vydal pracovní příkaz nebo uložil pracovní výpomoc. Toto zdravotnické zařízení je povinno Vám přednostně provést lékařskou prohlídku a posoudit Vaši zdravotní způsobilost k předpokládané práci. Úhrada nákladů vynaložených na

provedení prohlídky bude vyúčtována k tíži orgánu, který vydal pracovní příkaz nebo uložil pracovní výpomoc.

Od povinnosti poskytnout věcné prostředky, vykonat pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc jsou **osvobozeni** ti, kteří požívají výsady a imunity podle mezinárodního práva. Pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc ostatním cizincům lze uložit, pokud mezinárodní smlouva schválená Parlamentem České republiky a vyhlášená ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv nestanoví jinak.

Od pracovní povinnosti a pracovní výpomoci jsou dále osvobozeni:

- osoby ve věku do 18 let a od 62 let,
- osoby zdravotně nezpůsobilé k výkonu požadovaných druhů práce,
- plně invalidní osoby,
- poslanci a senátoři Parlamentu České republiky,
- členové vlády,
- osoby, které by tím vystavily vážnému ohrožení sebe nebo osoby blízké,
- ženy a osamělí muži pečující o dítě do 15 let věku,
- těhotné ženy,
- ženy do konce třetího měsíce po porodu, jestliže se dítě narodilo mrtvé, zemřelo anebo žena o něj nepečuje.

Orgán krizového řízení může **osvobodit** od pracovní povinnosti a pracovní výpomoci **také osoby, kterým by v tom bránila důležitá okolnost**, jejíž opominutí by mohlo vést k ohrožení života, zdraví nebo majetku. Závažnost důležité okolnosti posuzuje orgán krizového řízení.

Ženám lze uložit pouze takovou pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc, která není v rozporu se zvláštním právním předpisem.

Osoby osvobozené od pracovní povinnosti a pracovní výpomoci **mohou poskytnout dobrovolnou pomoc.**

Za nesplnění povinností, která plynou z tohoto zákona Vám může být uložena **pokuta do výše 20 000 Kč**, pokud však porušíte povinnost v době **krizového stavu**, může Vám být uložena **pokuta až 50 000 Kč**.

Chcete se dovědět více o tom, jak se správně chovat při mimořádných událostech? V rámci projektu „Vaše cesty k bezpečí“ Vám Hasičský záchranný sbor JMK ve spolupráci s Policií ČR a Diecézní charitou Brno nabízí další tipy našich chytrých blondýnek, které Vám na webové adrese www.firebrno.cz/vase-cesty-k-bezpeci poradí, jak nejlépe vyřešit i jiné situace, ohrožující Vaši bezpečnost, zdraví, životy a majetek.